

פרוטוקול מס' 88/ב

מישיבת ועדת הכספים

ביום ב', ט"ו באדר ב' תשי"ז - 18.3.57 בשעה 10.15

ג כ ח ו :

חברי הועדה:

- י. גורי - יו"ר
- א. אלטמן
- י. בדר
- א. בהיר
- י. בן-אהרן
- א. הרצפלד
- ס. חזני
- ז. טוזאייב
- י. טפיר
- י. פורדר
- י. קרגטן
- ח. רובין

מוזמנים:

מר ז. שרף - המטונה על הכנסות המדינה
 מר ד. בן-דרור - מטעם אגף התקציבים
 י. ליברמן - מזכירה
 המשך הדיון בתקציב לשנת 1957/58.
 חוק יב טגן (תיקון)

סדר-היום:

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

י. בדר:

הצעה לסדר. אני מציע לדחות את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

לא אעמיד הצעתך להצבעה.

י. בדר:

מה פירוש, אדוני היו"ר, "לא אעמיד הצעתך להצבעה"?

היו"ר י. גורי:

פשוט לא אעמיד.

י. בדר:

באיזה זכות, אדוני, אתה הופך את כל סדרי הכנסת?

היו"ר י. גורי:

תקרא אותי לבירור בוועדת הכנסת.

י. בדר:

אני מעריך שאדוני יקרא אותי לבירור בוועדת הכנסת.
 אין לאדוני זכות לא להעמיד הצעה להצבעה. אני
 מציע לא לקיים ישיבה בהרכב זה.

היו"ר י. גורי:

אבקש לא לבזבז זמנה של הועדה.

מי מבזבז זמנה של הועדה?
אני אציע הצעת אי-אסון ליו"ר. אני יכול

י. בדר:

לעשות זאת.

אנו משייכים בדיון. הפסקנו בצמיגים.

היו"ר י. גורי:

לסדר. אני מבקש את אדוני להביא לסדר את
סידורו להצביע ההצעה בדבר דחיית הישיבה.

י. בדר:

תפנה לוועדת הכנסת. אם תחליט לפנות - תפנה,
אך מבקשך לשלוח לי העתק על הנימוקים שהביאוך

היו"ר י. גורי:

לפניה זו.

אנו משייכים בדיון. הסכום הכולל של
2,250,000 ל"י.

הצמיגים המופיע פה הוא

ברצוני להציג שאלות על בעיית טסק הצמיגים
בכללותה:

י. בדר:

- (1) מה האמת בקרטליזציה של שני בתי-החרושת?
- (2) היש פיקוח על המחירים?

(3) למען מנוע ניצול הצבור הייתי רוצה לדעת
באילו אמצעים ינקוט האוצר אם יקום מונופול?

(4) מה השפעת צמצום התחבורה על האוטודן? היש
השפעה אם אין? מה השפעת החסכוניות ברכב הממשלתי על האוטודן?

(5) אני רואה פה עליה הטסתכמת לפחות ב-10%.
האם מוכן אדוני לתת לבו הסבר על ריבוי מספר המכוניות במשך השנה? אני
מבין ש-10% אלה טסקפים את מספר המכוניות המוגבר.

(6) האם מסלמת המטלה בלו על מכוניותיה? האם
מסלמת המטרה בלו? האם מסלם מסרד החקלאות בלו?

(7) מה האמת בשמועה כי הטקסנר ההסתדרותי סחריים
אם תוצרת ג'נרל-טיירק?

(8) מהן השיטות הקונקרטיות של גביית הבלו? מה
גביית הבלו בשני בתי החרושת הקיימים? האם
זהים או שיש שוני?

(9) מה היתה הגביה במשך 11 חודש?

ס. סלמר:

מה כמות הטונות ששני בתי החרושת מייצרים
וכמה כל אחד מהם לחוד? האם המחירים בשני
בתי החרושת הם אחידים, או שיש התחרות? מה גובה הבלו במחיר בית-
החרושת?

ז. טוזאיב:

איני יודע מטה טורכב המחיר: כמה יש בו בלו?
מה הנטו? מה הברוטו? מה המכס על הצמיג שמביאים
אותו סחו"ל? מה עדיין יבוא של צמיגים שלא מייצרים פה בארץ?

הייתי רוצה לקבל מבתי החרושת את החלוקה של
המכירות לשוק הפנימי? זה יכול ללמדנו הרבה.

מר ז. שרף:
צר לי על כן לא אוכל להשיב עתה על חלק מהשאלות שנשאלו בא"ן החומר לפני, אולם אמציא את התשובות על השאלות בכתב.

אין זה עניננו אם יש קרטל אם אין. דבר זה אינו נוגע להכנסות הסדינה. הפיקוח על כך בידי משרד המסחר והתעשייה.
י. בדר: מבקש לסדר.

מר ז. שרף:
אין אנו מתענינים גם איפה עושה המסק ההסתדרותי את קניותיו, ואין לנו מנגנון כדי לברר את הדבר. יש לשאול את הסקטור ההסתדרותי על כך. הסקטור ההסתדרותי וופלי לקנות בכל מקום שירצה לקנות בו.

אין אנו נותנים אשראי לבלו לא לבית חרושת זה ולא לבית חרושת אחר. בתי החרושת משלמים את הכלו אחת לשבוע. יש לנו רואה-חשבונות הכורך את שעורי הבלו לפי הנהלת החשבונות של בתי-החרושת. אנו מקבלים בלו על כל מחורה יוצאת את כתלי בית החרושת, פרט למה שעובר בנטל לשם ייצוא. גם הצבא, גם המשטרה וגם כל שאר משרדי הממשלה משלמים את הבלו על הצמיגים. אין מוסד פטור ממש זה פרט לפטור שניתן לקודחי-נפט ולקונסולים, שמקבלים את אשר שילמו בחזרה מקופת הנהלת המכס.

איני מדבר עכשיו לא בשם החשב הכללי ולא בשם בנק ישראל. איני יודע איזה אשראי הם נתנו לבתי החרושת האלה, אולם אנו לא נתנו להם כל אשראי לבלו.

אין אנו חושבים כי צמצום הצריכה מספיק על ההכנסה בשטח זה. אורך-חיינו של הצמיג הוא כזה שאם נוסעים 6 ימים בשבוע או 7 ימים - אין זה משנה כמעט ולא כלום.

אין אנו מרשים יבוא של צמיגים כאלה המיוצרים בארץ. אנו סתירים הבאתם של צמיגים שאין אנו מייצרים אותם, כסוף צמיגים לטרקטורים מסויימים ועוד.

לא אוכל למסור פרטים על המכס, ואמציא את התשובה בכתב. כן לא אוכל עתה למסור על החלוקה, אולם גם זאת אמציא בכתב. על כל שאר התשובות - אמציא תשובה בכתב כי החומר איננו אתי.

י. בדר: לכשאקבל את התשובות אראה אם יש צורך בשאלות נוספות.

לבני שורה שלמה של ענינים השיב מר שרף כי אין זה עניננו של המסונה על הכנסות הסדינה. בזה הצדק עמו, אך בדיון על תקציב יש לנו ענין לדעת את הבעיה גם אם אין הדבר קשור בו אלא בחשב הכללי או בבנק ישראל. על כן הצעתי לסדר היא: לבקש מיו"ר הוועדה לדאוג שגם נציג המוצר ישתתף איתנו בדיונים על התקציב.

היו"ר י. גורני:
לפי עניות דעתי אין מקום לעכב עתה את ההצבעה. אי- התשובה לשאלות מסויימות שנשאלות אינה מהווה סיבה מספקת לעכב את ההצבעה.

י. בדר: אני מתנגד לכך.

א. אלטמן:
הפלנום סומך על נציגיו בוועדה, ואין אנו יכולים לעשות עבודתנו פלסתר. הצבעה צריכה לבוא רק לאחר בירור מקיף.

ג. סוזאליב: יש רגישות מיוחדת בדיוני הועדה בימים האחרונים. ויש סברה כי האופוזיציה במציאות המדינית הקיימת במדינה מעונינת להכביד על הדיונים בוועדת הכספים. אני מודע בשמי אני: אינני שותף להרגשה זו. מי שקורא את הפרוטוקולים של ועדת הכספים מלפני שנה יזכח שאין אנו נוהגים עתה אחרת ממה שנהגנו אז. טבעי הוא שאנו רגישים ומבררים שאלות, ואין זה כתוצאה מהנטיגה מעזה.

אני רוצה לוטר ולהודיע שאיני מססין את סתן התשובות להצבעה. אולם הייתי רוצה לקבל עוד תשובה, ולא איכפת לי אם זו תינתן על ידי שר המסחר והתעשייה, הייתי רוצה לדעת מה היו הרווחים של שני המפעלים בטווח כל שנות קיומם? מה הוא הפחת הניתן לשני המפעלים? לפי איזה שער? האם חילקו זבידנדות לבעלי הטניות וכמה?

כן הייתי מבקש מיו"ר הועדה לפנות ל"גנרל-טיירט" בבקשה להטציא לחברי ועדת הכספים חומר על חלוקת המכירה בין הקואופרטיבים לבין הקונים הפרטיים. אם יראה המפעל בכך טוד מסחרי - ברור שאין אנו יכולים לחייבו, אולם אם לא - מה טוב. אם לא סוכן היו"ר לעשות זאת - אעשה זאת אני בשמי אני, אולם טוב היה אם ייעשה הדבר על ידי יו"ר הועדה.

היו"ר י. גורי: היש הצעה לדחות עתה את ההצבעה?

י. בדר: לסדר.

נכון שהוסכם על ידי ועדת הכנסת לדיונים על התקציב בוועדת הכספים טרם הוחלט להעבירו לוועדת הכספים, אבל אין ועדת הכספים יכולה לקבל החלטות טרם העבירה לה הכנסת את הענין. גם עצם הדיון לפני ההעברה הוא יוצא מן הכלל.

היו"ר י. גורי: אם זה החוק הרי שעברנו עליו שעה שהצבענו בפעם הראשונה. חייב היית אז להעמידנו על כך שאין אנו נוהגים כחוק. היות ולא עוררת את השאלה יוצא, שברגע שאתה רוצה - הדבר חוקי, אך ברגע שאינך רוצה - אין הדבר יותר חוקי.

י. בדר: עד כמה שיוודע אני הושמעה טענה זו על ידי חבר הכנסת ספיר. אז לא שמתי לב, ואם טעיתי, אין זה אומר שטעותי הופכת את הדבר לגיטימי.

הצעתי היא: לדון ולא להצביע, כי טרם קבלנו את הסמכות לכך.

היו"ר י. גורי: אני מצביע הצעתו של ח"כ בדר.

ה צ ב ע ה

להצעתו של ח"כ בדר לא להצביע - 1
נגד - רוב.

היו"ר י. גורי: אם כן - אנו מצביעים. היש הצעות אחרות מלבד הצעת הממשלה?

י. בדר: כאשר הכנסת תעביר אלינו את הדיון - אביא הצעות.

ה צ ב ע ה

הצעת הממשלה בסעיף הצמיגים - ב ת ק ב ל ה.

י. בדר: אדוני גטר אומר לעבור על התקנון, על החוק ועל הכל בחשבו שבכוח של רוב אפשר לעבור אפילו על התקנון.

היו"ר י. גורלי:

אנו עוברים למס קניה.

ז. סוזאניב:

האם מביאים שינויים לשנת התקציב 1957/58?
מה היתה הגבייה של מס קניה עד כה? איזה
סכום לדעתכם ייגבה בשנת כספים זו? האם אין כוונה להוריד בכמה
מצדדים את מס הקניה כדי לעודד את הייצור וגם להגדיל את ההכנסות?
אני חושב שיש ענפי ייצור בהם חומר הגלם מהווה אחוז אפסי ודרישת
הקהל לגביו קיימת, אולם מס הקניה בעכריו. לדוגמה אתן את הרדיו.
אפשר לייצר רדיו עממי חול. הדבר היה מגביר את הייצור, אך מסי העקיפין
הגבוהים המוטלים על המצרן מונעים את ייצורו. הייתי רוצה לדעת מה
סה"כ ההיסל על הרדיו? בכמה אפשר היה למכור את מכשיר הרדיו ללא ההיסלטים?

ח. רובין:

האם אומדן מס הקניה לשנה הבאה בנוי על הגדלה
מסויימת של כמות המכירה או שיש כוונה לשנות
את התעריפים או שחושבת הממשלה לומר על התעריפים הקיימים?

מהם חומרי הבנין שהייצור המקומי שצריכים

להכניס 3 מיליון ל"י?

אני רואה כאן סכום גדול של חסמל וגז. האם

עיקרו בא ספקררים חשמליים או מסכשירים עממיים אחרים?

נייר - יותר ממיליון ל"י. הייתי רוצה לדעת

איזה נייר?

א. אלטמן:

אם הנטייה הכללית להגביר את לחץ המסים
להקטין את התצרוכת, האם זה לא יביא להקטנת כוח
הקנייה של האוכלוסיה וכתוצאה מזה על מה סכום האומדן הזה שעולה על
האומדן של השנה הקודמת ב-2 מיליון?

י. ברר:

הייתי רוצה לקבל הסברים על יבוא סחורות

מוכנות. מה טעם בדבר שלא כוללים אותם במס?

למה פשלמים פעמים, גם ככה וגם מס קנייה?

בשבילה שלפנינו - עמוד 50 - יש טור לפיו יוצא
שיש סחורות גם מייצור, גם מיבוא וגם ממלאי. היות ואיני מבין את החלוקה
בידעי שיש סחורות או מייצור או מיבוא - הייתי רוצה לקבל הסברים.

ועכשיו ליחס שבין 80% - סחורות מייצור מקומי

לבין 20% - סחורות יבוא. האם אין בזה משום אפליה לרעה של הייצור

המקומי? למה היחס הזה?

ההכנסה הנוספת שיש לצפות לה אם יבוטל הפטור

למוסדות הממשלה היא 11 מיליון ל"י. קודם כל איני מבין מה פירוש

"למוסדות ולשאר משרדי הממשלה". לא ברורה לי המלה "שאר".

י. קרגמן:

הכוונה למוסדות ממשלתיים ולמוסדות צבוריים.

י. ברר:

מה החלק ב-11 מיליון אלה לממשלה ולאותם

משרדים שהם בתוך התקציב ומה חלקם של אלה שהם

מחוץ לתקציב? הייתי רוצה להציע משהו בענין זה, אולם לא אוכל לעשות

זאת אלא לאחר שאקבל את האינפורמציה.

ועתה לשאלת השוק האפור. לא הצבענו עדיין על

המס. כנראה תלוי הדבר ברצון טוב או אי-רצון על מה יש להצביע ועל

מה אין להצביע. בעיית השוק האפור קשורה הן במס קניות וכמו

כן ברווחים מסחריים. הייתי רוצה לדעת איך מאורגן השוק האפור היום

ואיך יהא מאורגן בשנה הבאה? הייתי רוצה לדעת מה נובע ממכס, מה מס

קניה ומה מרווח מסחרי?

הייתי רוצה לקבל אינפורמציה על חברת "עטיזון",
חברה שטרם הורגנה וכבר עומדים לפרקה.
כן הייתי רוצה לקבל תשובה על ההכנסות
המטילה מהשוק המפורד הן ברוטו והן נטו?

איך יספיע צטצוט השוק המפורד והגבלתו על
הכנסות מס קניה למי כל סעיף וסעיף?

ולבסוף, מה תכנית היבוא בהקצבת מטבע לגבי
סוגי הסחורות למי כל סעיף וסעיף בטס קניה?

אשר ליבוא. האם משלטים גם שהיבוא את ה-5%
לעיריות?

יש לנו מס קניה ויש טכס. האם הסדובר גם
במנגנונים נפרדים? האם לא יכול הדבר להיעשות על ידי פקיד אחד?

התקציב שהובא לפניכם אינו מביא בחשבון את
ביטול הפטור. הדיון נמצא עדיין בועדה ולכשידון
החוק ניתן את מלוא ההטברים. בינתיים אין בתקציב הטונח לפניכם זכר לו.

העיריות מקבלות 5% טכל דבר, ואין החוק מבדיל
בענין זה.

בשאלתי אם אין היבוא פוגע בייצור? - על כך
רוצה אני להשיב כי אין הדבר תלוי בנו. ברור שאנו מסתדלים למנוע
פגיעות, אולם היבוא הפוגע הוא בעיקר זה של עולים וקשה לעמוד בפניו.
קשה לנו להתחרים כל רכושן של העולה. בטירה והיבוא הטובא על ידי העולים
הוא לשימוש פרטי - הנו פטור מטכס ומס קניה. לא כן לגבי יבוא
שאינו מובא לשימוש פרטי, אולם גם אז קשה למצוא את הדין.

האוסדן שהכנסותו לדעתנו מקבל על הדעת.
לא הכנסנו סכומים שאין אנו חושבים לגבותם. ברור שתמיד אפשר לטעות.
בחדשים נובמבר-דצמבר היתה ירידה בהכנסות שהגיעה ל-2 מיליון ל"י
כתוצאה מההפוגה ליקניה. הצלנו בא הדבר לידי ביטוי במיחזור, אולם
בימים האחרונים שוב היתה התעוררות והשוק חוזר לקדמותו.

חשטל וגז. היינו עדים לירידה בכלי חשטל
לעומת העליה העצומה בגז ובפרימוסים. בדרך כלל, בענף כולו, לא היתה
ירידה, כי ההכנסות משני המצרכים התאזנו.

אם רואים אתה שחלה ירידה ניכרת בסצרך סטויים,
הטוכנים אתם להוריד את מס הקניה לטען למסוך
את לב הצבור לרכישתו?

יש עיקוב מתמיד אחרי כל סוצר וסוצר. אנו
טוכנים לכך. עשינו זאת בשנה שעברה לגבי
תכשיטים. הורדנו את גובה המס וכך העלנו את הגביה.

אשר לנייר. הסדובר בטס קניה על נייר הסיוצר
בארץ.

בתוך החשטל יש 2 מיליון ל"י סקררים.

מכאן שכל שאר המצרכים העממיים מטתכטים
ב-7 מיליון ל"י.

לא אוכל לטסוד את כל הכלול בחומרי בנין. אני
יודע שזה כולל טרצפות חרסינה, אולם טוכן אני
להגיש לחברי הועדה את הפירוט.

ברצוני להודיע כי האוסדן בנוי על אי-שינוי
השעורים ועל יסוד הצריכה הקיימת. האוסדן הוא פחות או יותר טאוזן
הן מבחינת הצריכה והן מבחינת השעורים.

אשר לסכשירי רדיו עסקיים. בדקנו את הענין והחלטנו שלא להוריד את שעורי הטס. אין אנו חושבים שיש בזה כדי לשנות את היקף הסכירה. היה ליון טענה בענין זה. הטס הוא פרוברטיבי לפי טחין הטצרך, וככל שהטצרך זול יותר - גם הטס קטן יותר. הקניה בתשלומים גם מבטלת לגמרי את השפעת הטס.

עד כה היתה ההכנסה טסס קניה 37 טיליון ל"י. עד סוף השנה אנו מקווים להגיע ל-41 טיליון ל"י ואולי טיליון ל"י פחות מהאומדן. כפי שכבר אסרתי, זה כתוצאה טירידת הקניה בחודשים נובטבר-דצטבר. אילולי זה היינו מקבלים אף יותר מהמופיע באומדן.

י. פורר: שמענו טפי שר האוצר כי הטגטה היא להגדיל את היוק האפור ולא להגבילו. שאל חבר הכנסת בדר מה תהיה התוצאה אם רוצים להגדיל את השוק האפור?

מר ז. שרף: קודם יש להחליט איזה שוק אפור רוצים להגדיל ואיזה - להגבילו. התוצאה תלויה בקביעת הסדיניות.

י. בדר: היש תכנית לגבי הרחבת השוק האפור, ואם יש - מתי נראה אותה?

אני מבין שאתה אומר כי אין ערך לאותה הערה אחרונה על 11 טיליון הל"י שיבואו עם ביטול הפטור. אני יודע שיש כוונה לשנות טשהו בטס רווחי הון ובקשר עם זה הצעה לשנות את האומדן; אני יודע שיש כוונה לגבי טס רכוש עירוני ובקשר עם זה יחול גם שינוי באומדן. יש עתה הצעת חוק על ביטול פטור, אך בקשר עם זה אין הצעה לשינוי באומדן, אף על פי שהצעת חוק היא יותר מכוונה. מה הטיבה לכך ולמה לא טצאה הצעת חוק ביטוי באומדן טעה שכוונות להצעות חוק כבר טצאו ביטויין באומדן?

מר ז. שרף: אין זה טעמי להכניס לתקציב סכומים שאין אנו יודעים עליהם. הסדובר בסכומים גדולים ואין אנו יודעים מה תהא הצעת החוק שתובא לכנסת. לאחר שתאושר הצעת-החוק ניבא לוועדת הכספים תקציב נוטף.

י. בדר: היש באוצר כוונה לשנות את הצעת החוק הטובחת בוועדה?

מר ז. שרף: לא

י. בדר: אני טציע להוריד לירה טסעיף טס-קניה.

ז. טוואייב: אני טצטרף להצעה.

ה צ ב ע ה

אומדן טס קניה, לפי הצעת המטשלה - ב ט ס ב ל.

י. בדר: לאחר שהצעתי הצעתי אני רוצה להוטיף טחאה. אני טוחה על העובדה שאנו טצביעים וטחליטים לפני שהועבר החוק לוועדת הכספים, ואני טודיע כי מעביר את הדבר לוועדת הכנסת. בינתיים אציע הצעות מבלי שאביע הטכטתי לפרוצדורה המתנהלת בוועדה.

ז. טוואייב: אני רוצה לשאול את היו"ר: הנכון הדבר שלפי התקנון הקיים לא יכולה ועדת הכספים להצביע על חוק שטרם הועבר אליה על ידי הכנסת? אני פונה ליו"ר: הטותר לנו להצביע? האין אנו פועלים בנגוד לתקנון?

היו"ר י. בדר: אנו חוזרים על הנוהג שהיה לפני שנים. הוחלט ועדת על ידי ועדת הכנסת - ואינני טצטט כי ההחלטה אינה לנגד עיני - כי/הכנסת מבקשת את ועדת הכספים להכין את התקציב לקריאה יניה ושלישית על אף העובדה שהדיון בכנסת לא נטתיים.

כתוב "להתחיל בדיון".

י. בדר:

היו"ר י. גורלי: כך בהגברו במשך שנים אחדות ונוצר נוהג בענין זה, אין בדעתי לסטות מהנוהג הזה. אם רוצה ח"כ בדר לעורר את השאלה בוועדת הכנסת - הרשות בידו. אם תחליט ועדת הכנסת כי טעניו סתמקנון - תהיינה להחלטתה תוצאות. אם תחליט ועדת הכנסת שלא בהגברו כסורה - נפנה לכנסת ונבקש סטנה לפסוק בענין זה.

ז. סוזאייב: אני מוטרד לי הזכות לעיין בהצעה זו ולהתייעץ עם סיעתי.

י. בדר: האינפורמציה שניתנה אינה סדוייקת.

היו"ר י. גורלי: אם אתה מוטרד שאין האינפורמציה סדוייקת מותר לי לבקשך לתקן אותי.

י. בדר: נדבר על כך בוועדת הכנסת. על כל פנים לא דייקת כי הנוסח אינו לפניך.

היו"ר י. גורלי: מסדתי את תוכנה של ההחלטה ולא ציטטתי אותה.

י. בדר: אתה חוזר על דברי מנהיגי ישראל שאמרו כי ידעו את התוכן אך לא ידעו את הטלים.

הסדוייקות. אתם הופכים את הכנסת לפיקציה. קודם טקבלים החלטות ואחר-כך טקבלים אינפורמציה.

ז. סוזאייב:

השאלה הפורטלית אם מותר לנו להצביע בוועדה אם לא טרם נסתיימה בכנסת הקריאה הראשונה - אי אפשר לפתרה ברוגז ובהתרגשות. יתכן ופתוך אי-ידיעה או חוסר תשומת לב נוצר סנהג שאינו כדין. דומני כי השאלה היא עקרונית וטכנולוגית והייתי מבקש את היו"ר שיעבירה למוסד מתאים בכנסת. טוב היה אם ועדת הכנסת תפסוק אחת ולתמיד בענין זה. כתוצאה טעובה זו אני סמטייג טההצעות שהצעתי וטההצבעות בהן השתתפתי עד שהשאלה הפורטלית הזאת תסצא פתרונה, ואני טשאיר לי את הזכות להתייעץ בענין זה עם חברי סיעתי.

היו"ר י. גורלי: אם יש חברים המערערים על הסדר - ידועה להם הכתובת של ועדת הכנסת.

י. פורדר: אין ספק שהצדק עם חברי הכנסת בדר וסוזאייב, אולם כך בהגברו שנים. בדר שאפשר לעסוד

על סידור פורטללי ואף אני אתטוך בזה, אך הייתי מציע שיודיעו לנו שיש גישה חדשה וסידור חדש. אני רוצה לקבוע כי בהגברו כך גם ברשותם האדיבה של חברי הכנסת בדר וסוזאייב. אם תודיעו לנו שיש גישה חדשה ורצון לספל בעניינים באופן פורטללי - עלינו לדעת על כך.

היו"ר י. גורלי: לא שמתי עצמי לפוסק אם סדר זה תקין מבחינה חוקית אם לא. אמרתי: יש ועדת כנסת והיא

תפסוק, ואם יש אורך - יש גם כנסת. הודעתי שכך בהגברו שנים ואין בדעתי לסטות מהנוהג הזה כל עוד לא החליטו כי סדר זה אינו חוקי.

אני מוחה מחאה פנימית על כי יש חברים הטבורים שהנוהג פה תלוי ברצונם הטוב. אם הם רוצים לתת לוועדה לנהוג באופן בלתי חוקי - טוב, ואם לא - טעוררים את השאלה הפורטלית. כולי מתקומם נגד נוסח זה של סדרים. טשטר חייט כזה איני יכול לקבל.

י. בדר: אני רוצה לעורר נשכחות, אם כי לא אדייק בדברי כי אומר את אשר אומר מהזכרון בלבד.

כאשר בפעם הראשונה הועמדה הועדה בסצב כזה הוסכם על ידי כל חברי הוועדה, ללא תקדים ובאופן יוצא דופן הכללי, לפתוח בדיון. הדבר היה עוד בימי פנקס הטנוח. גם שנה לאחר מכן הוחלט, ושוב, ללא תקדים וברצון כל חברי הוועדה, ללכת בדרך זו. פעמים הסכימה הועדה לפתוח בדיון, מולט הוחלט לערוך את ההצבעה רק לאחר שתעביר הכנסת את התקציב לדיון בוועדת הכספים. היה גם מקרה שהכנסת העבירה לוועדה פרקים, פרקים כדי שתוכל זו לטייט את עבודתה ולטכט החלטותיה. מולם אף פעם אחת לא נגזר על חברי הועדה, שלא מרצונם, אלא מתוך גזרה וכפייה וללא הסכמה כללית, לדון ולהצביע.

ברור שאין סדר טוב התלוי ברצון טוב או רע של החברים, מולם עצם ההחלטה שחברי הוועדה ססכייטים לפרוצדורה ססוייטת, וגם כאן סבלי שיהווה הדבר תקדים ובאופן יוצא דופן הכללי, סעידה כי כך הוא הדבר! אין להפוך דבר שנוצר מתוך הסכמה כללית וללא תקדים לגזרה סלטעלה, ואין מנו יכולים להפוך בירור בוועדה לפיקציה.

ח. רובין:
לא מכנס לויכווח על הנוהג ולא אחרונה דעה אם חוקי נוהג זה אם לא. הדבר יבוא לבירור בישיבת ועדת הכנסת. רוצה מני להעיר רק הערה אחת לדברי היו"ר: אם נוצר באמת סצב בלתי חוקי - ואיני קובע כזאת אם נוצר אם לא - אין הסצב הבלתי-חוקי ססתנה על ידי כך שחברי הועדה ססכייטים לו או לא. התנהגותם של חברי הוועדה, שתיקתם או אי-התערבותם אינה הופכת סדר בלתי-חוקי לחוקי.

היו"ר י. גורני:
אני סקבל הערתו של ח"כ רובין כהערה פורטאליט. סה שאסרתי - אסרתי כגדס ולא ניו"ר. האדס שבי סוחה נגד התנהגות כזאת. ברור שאין זה סחייב איש סכס.

י. פוררר:
איני סוכן לקבל הערתו של ח"כ רובין. נכון שכבר זמן רב עבר מאז למדתי סשפטטים, אבל דוסני כי בכל חוק ניתנת אינטרפרטציה שאס קיים נוהג לו ססכייטים החברים - אפטר לקבלו.

י. קרגמן:
איני בקי בנוהג שהונהג בסייך שנים, מולם נדמה לי שסשהו פה פגום סבחינה צבורית. לכסהתחלנו להצביע חייבים הייתם להעמיד אותנו שאין הסדר הזה חוקי ובניגוד לתקנון. אם לא התרעתם - סיטן הוא שהיתה הסכמה בנידון. סה פתאום התעוררתם עתה בשם החוק? סבחינה צבורית, לדעתי, דרך זו פסולה.

ז. סוזאייב:
אם עוררתי את השאלה הפורטאליט - איני חושב שיש בזה משום אי-הגינות פוסמבית.

י. ברב:
אם קודם סצביעים ורק אחר-כך סקבלים תשובות על שאלות - סיטן הוא שנתפרק משהו בוועדה זו.

היו"ר י. גורני:
להניח דעתו של ח"כ ברב - לא אוכל. אנו עוברים לסעיף ב. ב. י. ת.

י. ברב:
כסה שאלות לסעיף זה:

סה סכוסי ההלוואות לגבי סעיפים 1, 2, 3, 4 ו-5 וטה גובה הרבית בכל מקרה? אני סודה לסטונה על התקציבים על כי הפריד ברייטה זו את הקיבוצים. זה הכל לגבי הלוואות סתקציב-הפיתוח.

רבית על חשבון הלוואות סתקציב רגיל - מילו הלוואות אלה? סה גובה הרבית? סה השער? עד כמה שזוכר אני אין בתקציב רגיל סעיפי הלוואות. אם המדובר בסעד, הרי שאיני שואל מפילו על רבית.

רביית על חשבון הלוואות מכספי בנק ליבוא
ויצוא - מה מצב הלוואות? מה גובה הלוואות? מה השער?

הייתי רוצה לדעת מה הפירוט של סעיף "שונוות".

רביית על הלוואות שונוות - השקעות הממשלה
ופקדונות בבנקים, מה פירוש "השקעות הממשלה"?

מלוות חוץ אחרים ושונוות - אולי אפשר להפריד
בין מלוות חוץ לבין שונוות. בעיקר מעוניין אני לדעת אילו מלוות חוץ
בתנה הממשלה?

י. פורדר:

במשך כל הזמן השקענו סכומים גדולים למדי
מתקציב הפיתוח, חשבתי כי לאחר תקופה מסויימת
בוכל להשתמש בסכומים הטוחזרים אותם השקענו עד כה. אני רוצה להעלות
את הרעיון על קרן שתרכז בידיה את כל הסכומים הגדולים הללו. במשך
4 שנים ברור כי חלק גדול מהלוואות שניתנו צריכות לעמוד שוב לרשותנו.
לדעתי סכומי הרביית הטופיעים פה אינם מתאימים לגודל ההשקעות, והייתי
רוצה לדעת את הסיבה לכך. הייתי מציע לממשלה לא להשתמש בסכומים אלה
לשם אמורטיזציה אלא בכדי לרכז קרנות, ועל כן אני מציע להעביר את
הסכומים האלה מהתקציב הרגיל ולהכניסו לתקציב הפיתוח, ובם שם רק
למטרות מסויימות.

היו"ר י. גורני:

אני מבין שגם אם נקבל את המחשבה הזאת אני
אפשר להגשימה לאלתר, לגבי שנת תקציב 1957/58.

ז. סונזאייב:

ברור כי סכום הרביית הטופיע פה איננו זהה
עם כל ההלוואות שניתנו עד כה. אין זו אלא
רביית על מיליון וחצי ל"י בלבד. חשוב לקבל אינפורמציה ממשרד האוצר על
סה"כ הרביית, כי גם אם אין האוצר גובה עכשיו את הכסף, הרי החוב הוא
חוב סצטבר. עלינו לדעת מה מגיע לקופת האוצר במשך השנה אילו כל מקבלי
ההלוואות היו משלמים את סלוא הרביית ובכמה הסכום הטופיע בתקציב קטן
מזה שצריך להופיע בו?
אני תומך ברעיון שבעלה אותו חבר הכנסת פורדר,
ובמיוחד כשבכמה שטחים אנו כבר פועלים לפי אותה שיטה.

א. בהיר:

קודם כל הצעה פורטאלית: אני מציע להעמיד על
סדר-היום בעיית החובות והרביית, היינו הן
בעיית הקרן והנאבעיית הרביית. איני מציע זאת בקשר עם הדיונים בתקציב.
בקשר עם התקציב אפשר להתמקד בנתונים שישנם בידינו, אולם לאחר הדיון
בתקציב - אני מציע לקיים דיון בנושא זה כדי שנדע את המצב לאשורו.

י. בדר:

לפי דעתי מן הדין היה לדרון על סעיפי הקרן
והרביית גם יחד. סוף סוף שני הדברים האלה
קשורים והחלוקה היא בלתי טבעית.

הקונצפציה הראשונה של תקציב הפיתוח היתה
להקים קרן-חוזרת גדולה אליה נכנסות כל ההלוואות הטוחזרות כך שתוכל
לעמוד על רגליה היא.

אני שואל: האם בהלוואות שאנו נותנים יש גם
סובסידיות? האם רשאית הממשלה להרוויח רביית מהלוואות הפיתוח?

א. הרצפלד:

אני מבין למה הפרידו כאן את הקיבוצים.
גם המושבים מקבלים הלוואות מבנק החקלאות.

סר ד. בן-דור:

הדבר נעשה לפי בקשתה של ועדת הכספים.

הייתי רוצה לדעת אם משתמשים בכספים המוחזרים גם אם הם מופיעים בתקציב הרגיל - לצרכי פיתוח? ובאיזו מידה משתמשים בכספים אלה למטרות אחרות?

מר ד. בן-דרור:

אין אנו יכולים למסור אתה מה טענת הזכויות שלנו, דרישתה זו של ועדת הכספים הפנינו לחשב הכללי וביקשנו לרכז את החומר. הצעתו של חבר הכנסת בהיר נראית לי, היות ועבודה זו אינה יכולה להיעשות מהיום למחר, אלא תימשך מספר חדשים, וללא חומר זה לא נוכל להשיב על שיעורי הרבית ברור שהסכום המופיע פה ניתן על יסוד הערכה של מה שנוכל לגבות. לא נוכל לתת תשובה על הרבית המצטברת ועל מה שחייבים לנו השנה, כי זה ישוב שייך למצבת הזכויות שהחשב הכללי ימציאה לנו.

א. הרצפלד:

היש טרחק?

מר ד. בן-דרור:

יש טרחק. מה שעובר דרך הבנקים - פשוט לחישוב, אולם יש גם סוגי הלוואות אחרים: הלוואות לשיכון, הלוואות לאגרות פיתוח, הלוואות עם זכות האמרה בהשקעות ועוד. אין אנו יודעים עדיין מה גודל הלוואות שלנו למפעל ים-המלח או לחברת דשנים שיש לנו זכות להאטירן בטניות. מה שמופיע אצל החשב הכללי אינו אלא השקעות בבנקים והשקעות בניירות ערך.

אשר להלוואות מהתקציב הרגיל. המדובר בהלוואות למשרד הסעד, הלוואות לפקידים לרכישת מכוניות, הלוואות לדיור ועוד. אולם הסכום הוא אפסי.

קיבוצים. הכוונה למה שהיה במישרין ולא דרך בנק לחקלאות או דרך הסוכנות.

יש הלוואות וזה בעיקר להון חוזר הניתנות לבנק ונשארות שם. איני חושב שלא מוצדק לתת הלוואות מסוג זה אלא להון חוזר, כי אז אתה עושה תקציב פיתוח שני ללא הרשאה מהכנסת ואתה מתחייב לעולם. אם אתה מקבל את הדרך הזאת ותראה בעוד חמש שנים לשנות את הפרופורציה בין ההלוואות הניתנות לחקלאות ובין אלה הניתנות לתעשייה - אתה תמצא עצמך בסכך.

ז. סנזאייב:

מה שהציע חבר הכנסת פורדר ידון לחוד, ואני מסכים לכך, אולם השאלה: מה מגיעה לממשלה על חשבון רבית - צריכה לקבל תשובה. אינני מבקש מספרים מדוייקים, אולם לפחות אומדן מה בערך הסכום הכללי ומה צריכה הממשלה לקבל כרבית על הגביה השוטפת. יתכן ויש עוד אובייקטים הטעונים בירור, אך לא כולם. לדעתי הסכום המופיע פה צריך להיות יותר גדול, וקשה לסכם מבלי לקבל תשובה.

י. נדר:

אני מבין שאם יש אומדן - הוא גם טבוטס על חישובים, הוא טבוטס על ההנחה שיש חובה לשלם. רק לאחר שיודעים מה החוב - אפשר לעשות את החישוב ולתת את האומדן. חשבתי בתומי כי טבוטסים אלה נקבעו על סמך מצב משפטי. עכשיו אני שומע כי האומדן הוא אומדן עובדתי. יתכן ויש קושי לדייק, אולם הערכה חייבת להינתן.

אני חוזר על שאלה שכבר שאלתי: מה פירוש

שאר "מוסדות"?

מר ד. בן-דרור:

הכוונה למוסדות כספיים.

שאל חבר הכנסת בדר אם יש הגיון בחלוקה שבין הקרן לבין הרבית ובהכנסת הרבית בחלק א' של התקציב. לדעתנו יש בזה הגיון. תשלומי רבית הם הוצאה שוטפת של הממשלה. הטסק משלם את הרבית כתשלום שוטף, ואותו דבר - טול זה - ההכנסות מהרבית הן הכנסות שוטפות של הממשלה ולא חלק בתקציב הפיתוח. ההגיון אומר כי סעיף זה חייב להיות בתוך התקציב הרגיל ולא בתקציב ההון.

התשובות הסדויות תלויות בטענת הזכויות
שיוגשו על ידי החשב הכללי. לדאבוני לא יכולתי לקבל עדיין חומר זה,
וההכנה של החומר תימשך לא יום אחד בלבד. הועדה ביקשה את האינפורמציה.
פניתי לחשב הכללי, ולכשירוכז החומר - יובא בפני ועדת הכספים.

י. בדר: איך איפוא עשיתם את האוסדן?

מר ד. בן-דרור: החשב הכללי הגישו.

היו"ר י. גורי: האמת היא כי מדי שנה בשנה אנו דורשים חומר
זה. ב"כ האוצר מסביר לנו שאין באפשרותו להגיש
לנו טענת זכויות, אולם יש דברים שעליהם אפשר וסותר לקבל
תשובה. כאשר מוסרים השקעות הממשלה ופקדונות בנקים - ברור שאפשר
לחלק בין שני הדברים; אם מוסרים "שונות" - הרי שאפשר לקבל מושג
ממה זה מצטבר וסורכב. אנו רוצים לקבל רשימה המסקפת את הדברים. לא
יכולים חברי הועדה להצביע טרם קיבלו מושג. אני יודע להבדיל בין
תביעה לגיטימית ובין תביעות סתם.

מר ד. בן-דרור: בדו"ח החשב הכללי מ-31.12.1956 הופיעו
המספרים: פקדונות בנקים - 92 מיליון ל"י
והשקעות בניירות ערך - 4 מיליון ל"י. זה ההרכב הנותן 2 מיליון
ל"י רבית מהשקעות הממשלה והפקדונות.

ז. סנזאיב: אני בכל זאת פונה לב"כ האוצר: אל תעמידו
סוף פסוק ואל תאמרו כי אין לכם תשובה על
הטענת. כי לאור זה אוכל לומר מעל כמת הכנסת שלאוצר הסדינה אין
מושג ואין הוא יודע כמה מגיע לו וכמה הוא צריך לגבות.

היו"ר י. גורי: אני מבין שעד שתעלה על בטה הכנסת לא יהיה
עדיין בידך החומר הדרוש, ואם אתה חושב שפותר
לך לומר מה שאתה רוצה לומר - תאמר.

י. בדר: אם מציע בטעיף זה במקום 16 מיליון 24 מיליון
ל"י התוכל לומר שאין הסכום מבוסס על מצב
משפטי?

מר ד. בן-דרור: כן.

י. בדר: ללא תשובה קשה לי להציע הצעות. אני רוצה
להציע הצעה מכסיטלית שיש לה יסוד משפטי, כי
אני יכול לדרוש מהאוצר אכזריות בגביית-רבית.

מר ד. בן-דרור: לא אמרתי שאין האוצר יודע מה חייבים לו,
ומי. האוצר יודע בדיוק מה חייב כל אחד, מלא
יכדי לרכז את כל הכרטיסים השונים - יש צורך בזמן.

16 מיליון הל"י מבוססות על הלוואות לגביהן
נקבעה הרבית. נכון הוא שיש עדיין דברים שלא הוחלט עליהם.

י. בדר: אני מציע להעמיד טעיף זה על סכום של 24 מיליון.

ח. רובין: אני מבקש לדחות את ההצבעה.

היו"ר י. גורי: לא נוכל, כי בלעדי תקציב ההכנסות לא נוכל
לעבור לתקציב ההוצאות.

אחד הניסוקים להצעתו הוא, שמעוף זה אינו ברור לי וקשה לי להחליט. על כן אני מבקש

ח. רובין:

לדחות את ההצבעה.

אין זה ניסוק, ואיני מנסה זאת כדי לפגוע בחבר הכנסת רובין. אני צריך להשתכנע שיש

היו"ר י. גורי:

לחבר ניסוק סביר.

אני מציע להוסיף לירה.

ז. סוזאייב:

אני מבקש להצביע את הצעתי.

ח. רובין:

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת רובין לדחות את ההצבעה בסעיף זה - לא בתקבלה.

אם כן, אני מציע בסעיף זה - 17 טלירן ל"י.

ח. רובין:

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת נדר לסעיף רבי"ח - לא בתקבלה.

הצעת חבר הכנסת סוזאייב - לא בתקבלה.

הצעת חבר הכנסת רובין - לא בתקבלה.

הסעיף כפי שהוצע ע"י הממשלה - בתקבלה.

יהב-סגן (תיקון)

=====

אני מבקש מה"כ חזני להביא את התיקונים לאישור.

היו"ר י. גורי:

עסקנו בישיבה האחרונה בבעיית בתי-האירוח. לאחר שיקולים אני מציע להשאיר את שני הדברים, לאסד

מ. חזני:

הסדר הקיים בין האוצר לבין בתי הסלון המאושרים על ידי לשכת התיירות, שיחול עליהם פטור גם על כח וגם על מאור. אני מציע איפוא שהסעיף הקטן יוחזר. אנו מציעים להשאיר את החלטתה של הועדה לגבי פטור על כח ביחס ליתר בתי האירוח.

כן מחקה הועדה סעיף קטן ט' בעמוד 2 של הטופס הכחול. סעיף זה נוסד: ראשי שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת לשנות בצו את "עור יהב-סגן הנקוב באותו סעיף קטן וכן את הטכום של 2,500 ל"י הפטור מיהב-סגן". הועדה הציע למחוק את הסעיף ואף האוצר חזר בו מדרישתו, כי יש תקנה שהגבלות תוסרנה.

י. בדר: לסדר. אני. סוּחָה נגד השיטה של הבאת קטעים של חוק י"ב-ט"ג. בפעם השלישית הובאו קטעים לאישור אבועדה. יתכן וזה סקל על חברים אחרים, מולם לי קשה להתמצא בענין.

היו"ר י. בדר: אני מסכים אתך שאין זה סדר טוב.

אנו עוברים להצבעה.

סעיף 7
=====

הצבעה
סעיף 7 כפי שהוצע - בת קבל.

סעיף 8
=====

הצבעה
סעיף 8 כפי שהוצע - בת קבל.

סעיף 9
=====

י. בדר: אני מציע למחוק סעיף 9.

הצבעה

הצעתו של ח"כ בדר - לא נחקבלה.
סעיף 9 כפי שהוצע - בת קבל.

סעיף 10
=====

י. בדר: אני מציע למחוק.

הצבעה

הצעתו של ח"כ בדר - לא נחקבלה.
סעיף 10 כפי שהוצע - בת קבל.

סעיף 11
=====

י. בדר: אני מציע למחוק.

הצבעה

הצעת ח"כ בדר - לא נחקבלה.
סעיף 11 כפי שהוצע - בת קבל.

סעיף 12
=====

הצבעה

סעיף 12 כפי שהוצע - בת קבל.

סעיף 13

י. בדר:
הערה טכנית. יש לי רושם, ואני מבקש את הדובי להתייעץ עם היועץ המשפטי, שיש לסחוק בפרק 4 את סעיף 52 בחוק הקדרי. אין לי הצעה לסעיף זה, אלא בדטה לי שאין פה טעמו כשורה.

הינו"ר י. גורני:
טוב. אנו יכולים להצביע, ואם יהיה צורך לסחוק סעיף 52 - נחליט מראש שאנו טוכניו

למתיקתו.

ה צ ב ע ה

סעיף 13 כפי שהוצע - נ ת ק ב ל.

סעיף 14

ז. סוזאייב:
לא הסתייגתי לגבי אף אחד מהסעיפים. אני שואל: אם אמנע בסעיף 14 האוכל לנסק זאת?

ח. רובין:
לפי הפרוצדורה שנתקבלה בזמן האחרון בוועדת הכנסת יש זכות להודעה, וזה בהסכמת הוועדה, ללא קשר עם ההצבעה.

ז. סוזאייב:
אני מתכוון להודעה בכנסת. אם לא אצביע בסעיף זה אני מבין כי אני נתון לחסדי הוועדה. השאלה היא כזאת: אם מקבל רשות הודעה בכנסת לא מתנגד לסעיף זה, אולם אם לא חיינתן לי רשות כזאת - אסתייג מהסעיף וכך אוכל לסטור את ההודעה.

הינו"ר י. גורני:
אתה יכול לומר שבסעיף זה אתה רושם לך הסתייגות במקרה והוועדה לא תסכים לאפשר לך לסטור הודעה.

טוב.

ז. סוזאייב:

אני מציע לסחוק סעיף 14

י. בדר:

ה צ ב ע ה

הצעתו של ח"כ בדר - לא נתקבלה.

סעיף 14 כפי שהוצע - נ ת ק ב ל.

הישיבה נעולה.

הינו"ר י. גורני:

הישיבה ננעלה בשעה 14.10